

เหตุไม่รับฟ้องของศาลปกครอง (Grounds for Case Dismissal from the Administrative Courts)

ช.ชยินทร์ เพ็ชฌุไพศิษฏ์*

บทคัดย่อ

การที่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจะดำเนินการเป็นผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นนั้น จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ เสียก่อน มิฉะนั้นแล้วศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจวินิจฉัยยกคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

Abstract

Before the aggrieved or injured person can file a case to the Administrative Court of First Instance, such person shall have to comply with procedures under the Establishment of Administrative Courts and Administrative Court Procedures Act B.E. 2542, otherwise the Administrative Court of the First Instance may issue an order refusing to accept the plaintiff's plaint and may dismiss the case out of the case list.

คำสำคัญ : ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ผู้ฟ้องคดี จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

Keywords : aggrieved or injured person, plaintiff, dismiss the case out of the case list

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทนำ

จากการศึกษาคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้น โดยเฉพาะของศาลปกครองกลาง กรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ มักมีสาเหตุมาจากการที่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายซึ่งเป็นผู้ฟ้องคดีนั้น มิได้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอนที่ถูกต้อง หรือมิได้มีการฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความ หรือคดีไม่ได้อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒

เนื้อเรื่อง

การที่ศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจาก สารบบความ นั้น โดยมากมักเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีไม่รู้จักกฎหมายหรือขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติของกฎหมายตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ เช่นกรณีตามตัวอย่างที่นำข้อเท็จจริงบางส่วนมาเสนอในบทความนี้ ดังต่อไปนี้

กรณีศึกษา คดีหมายเลขดำที่ ๑๕๐๙/๒๕๕๑ และคดีหมายเลขแดงที่ ๑๓๔๗/๒๕๕๑ ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๔๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ วิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ บัญญัติว่า การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่อยู่หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์คำสั่งสำนักงานตำรวจภาค ๗ ที่ ๖๔๓/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๓๙ ที่ลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ซึ่งคณะกรรมการข้าราชการตำรวจได้พิจารณาแล้วมีมติให้ยกคำร้องทุกข์ และได้มีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจที่ ตช ๐๐๐๙.๕/๒๗๐๘ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และผู้ฟ้องคดีได้รับทราบตามหนังสือดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างรวดเร็วที่สุดในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ หรืออย่างช้าที่สุดภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ แต่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งล่วงพ้นระยะเวลากว่า ๕ ปีแล้วนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าว **กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีปกครอง ตามนัยมาตรา ๔๙**

^๑ มาตรา ๔๙ การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่อยู่หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่รัฐ หรือได้รับคำสั่งแจ้งที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ ดังที่กล่าวข้างต้น ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาได้ ศาลปกครองจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

กรณีที่สอง คดีหมายเลขดำที่ ๒๓๕๕/๒๕๕๐ และคดีหมายเลขแดงที่ ๓/๒๕๕๑ ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า แม้การออกอนุสิทธิบัตรการประดิษฐ์ดังกล่าวจะเป็นคำสั่งทางปกครองก็ตาม แต่มูลเหตุที่พิพาทอันเป็นประเด็นหลักแห่งคดีนี้ เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องสิทธิบัตรอันเป็นข้อยกเว้นของหลักการเกี่ยวกับคดีปกครองโดยทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องสิทธิบัตรได้รับการตรวจสอบจากศาลชำนาญพิเศษ **กรณีจึงถือว่าเป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับสิทธิบัตรตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ตามนัยมาตรา ๙ วรรคสอง (๓)^๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒** อาศัยเหตุผลดังกล่าว ศาลปกครองจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

กรณีที่สาม คดีหมายเลขดำที่ ๑๕/๒๕๕๒ และคดีหมายเลขแดงที่ ๓๔๑/๒๕๕๒ ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า คำสั่งทางปกครองของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลก็ต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ เมื่อผู้ฟ้องคดีทราบคำสั่งดังกล่าวแล้วมิได้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จนกระทั่งระยะเวลาล่วงเลยไปกว่า ๔ ปี และผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือสำนักงานเขตราชเทวี ที่ กท ๗๑๐๓/๗๒๕๑ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า สำนักงานเขตราชเทวีจะเข้าดำเนินการรื้อถอนอาคารดังกล่าวในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำร้องฉบับลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ ต่อผู้ถูกฟ้องคดี เพื่ออุทธรณ์คำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือสำนักงานเขตราชเทวี ที่ กท ๗๑๐๓/๗๒๕๖ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ แจ้งยืนยันให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารตามคำสั่งโดยมิได้พิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดี **จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดและนำคดีมาฟ้องต่อศาลโดยที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกำหนดไว้เฉพาะการฟ้องคดีนี้จึงไม่อาจกระทำได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง^๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง**

^๒ มาตรา ๙ วรรคสอง เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า

และวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจาก สารบคความ

กรณีนี้ คดีหมายเลขดำที่ ๑๕๗๖/๒๕๕๔ และคดีหมายเลขแดงที่ ๑๗๕๕/๒๕๕๔ ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในคดีนี้ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการตามมติ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการร้องทุกข์ กรณีผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๔๗๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งพยาบาล (สป. ๑) และ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการร้องทุกข์มีมติให้เพิกถอนชื่อของผู้ฟ้องคดีออกจากคำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การต่อศาลว่าได้ดำเนินการตามมติ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการร้องทุกข์แล้ว โดยมีคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๗๒๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ เพิกถอนการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีออกจากคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งพยาบาล (สป.๑) ตามคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๔๗๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นคำสั่งอันเป็นเหตุพิพาทในคดีนี้แล้ว กรณีถือได้ว่าเหตุอันเป็นข้ออ้างในการฟ้องคดีหมดสิ้นไป ศาลจึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งบังคับตาม มาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ และ

ระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชั้นอุทธรณ์

๓ มาตรา ๔๒ วรรค ๒ ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดย เฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้อต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

๔ มาตรา ๗๒ ในการพิพากษาคดี ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าบังคับอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งหรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง (๑)

(๒) สั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่รัฐละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

(๓) สั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่นๆ ไว้ด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องเกี่ยวกับกระทำความผิดหรือความรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการฟ้องเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๔) สั่งให้ถือปฏิบัติต่อสิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีการฟ้อง ให้ศาลมีคำพิพากษาแสดงความเป็นอยู่ของสิทธิหรือหน้าที่นั้น

(๕) สั่งให้บุคคลกระทำการหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย

ในการมีคำสั่งบังคับตามวรรคหนึ่ง (๑) ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่งได้ หรือจะกำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนกฎให้มีการประกาศผลแห่งคำพิพากษาดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาและให้การประกาศดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนกฎนั้น

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งให้ผู้ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินตามคำพิพากษา ถ้าผู้นั้นไม่ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินศาลปกครองอาจมีคำสั่งให้มีการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของบุคคลนั้นได้

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งบังคับตามวรรคหนึ่ง (๕) หรือวรรคสี่ให้นำบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามประมวล

เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป ก็ไม่มีประโยชน์ที่ศาลจะพิจารณาคดีนี้อีกต่อไป จึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

บทสรุป

กรณีทีหนึ่ง เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ กล่าวคือ การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่รัฐ หรือได้รับคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

กรณีที่สอง เป็นกรณีที่คดีไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (ม) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ กล่าวคือ คดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

กรณีทีสาม เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด และนำคดีมาฟ้องต่อศาล โดยที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกำหนดไว้เฉพาะการฟ้องคดีนี้จึงไม่อาจกระทำได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ กล่าวคือ ในกรณีที่มิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

กรณีทีสี่ เป็นกรณีถือได้ว่าเหตุอันเป็นข้ออ้างในการฟ้องคดีหมดสิ้นสิ้นไป ศาลจึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่ง เมื่อปรากฏว่าคำสั่งดังกล่าวได้มีการเพิกถอน

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิพากษาคดี ให้ศาลปกครองมีคำสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือแบ่งส่วนตามส่วนของการชนะคดี

เปลี่ยนแปลงไปแล้วหลังการยื่นฟ้องคดี เท่ากับว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไป ก็ไม่มีประโยชน์
ที่ศาลจะพิจารณาคดีนี้อีกต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ดังนั้น ในการฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีนั้น หากจะให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้วควรจะต้องมีการ
ตรวจสอบและดำเนินการตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาล
ปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ อย่างถูกต้อง มิฉะนั้น ศาลปกครองมีอำนาจออกคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา
และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ให้พิจารณาว่า ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นคดีที่ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง
ในเรื่องดังกล่าวหรือไม่ ตามมาตรา ๙^๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาล
ปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ เป็นการพิจารณาในเรื่องเขตอำนาจศาลว่าคดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจที่ศาลปกครอง
จะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่

๒. ให้พิจารณาว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากข้อ ๑. หรือไม่ ตามมาตรา

^๕ มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะ
เป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกอำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือ
มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชน
เกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ
หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิด
จากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้
ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำ หรือ
ละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(1) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

(2) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

(3) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า
ระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชั้นอุทธรณ์

๔๒ วรรคแรก^๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒

๓. ให้พิจารณาว่า ผู้ฟ้องคดีที่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หากเป็นการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ อนุ ๑ ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายเสียก่อนจึงจะสามารถฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ เพราะหากไม่ดำเนินการตามขั้นตอนแล้วผู้ฟ้องคดียังไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

๔. ให้พิจารณาว่า ต้องฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีปกครอง ตามมาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐^๗ มาตรา ๕๑^๘ และมาตรา ๕๒^๙ เป็นการพิจารณาว่าได้ฟ้องคดีภายในอายุความหรือไม่

บรรณานุกรม

เอกสารประกอบการบรรยาย (๒๕๕๕) หลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตาม มาตรฐานที่ ก.ศป.รับรอง รุ่นที่ ๒ : มุขนิธิวิจัยและพัฒนาระบบการยุติธรรมทางปกครอง และ วิทยาลัยการยุติธรรมทางปกครอง

^๖ มาตรา ๔๒ วรรคแรก ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองหรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

^๗ มาตรา ๕๐ คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งระงับวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่ปรากฏต่อผู้ออกคำสั่งใดในภายหลังว่า ตนมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นดำเนินการแจ้งข้อความซึ่งพึงระบุตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีนี้ให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความดังกล่าว

ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่รับคำสั่ง

^๘ มาตรา ๕๑ การฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี และการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) ให้ยื่นฟ้องภายในห้าปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี

^๙ มาตรา ๕๒ การฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือสถานะของบุคคลจะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้

การฟ้องคดีปกครองที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีแล้ว ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นโดยศาลเห็นเองหรือคู่กรณีมีคำขอ ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาก็ได้